

B 325/presidiet/C 2

Käsittelijä Puheenjohtajisto

Puheenjohtajiston mietintö, joka koskee

ministerineuvoston ehdotusta Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2019 budjetiksi**Ehdotus**

Puheenjohtajisto ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismainen energiantutkimus (NEF) laatii vuonna 2019 analyysin biomassan kestäväen käytön mahdollisuuksista Pohjoismaissa, erityisesti liikenteen ja lämmityksen osalta. Analyysissa tulee olla mahdollisimman laaja eurooppalainen ja maailmanlaajuinen näkökulma, ja sen lähtökohtana tulee olla NEFin nykyinen työ tällä osa-alueella. Tarkoitukseen varataan 300 000 Tanskan kruunua Pohjoismaisesta energiantutkimuksesta sekä 100 000 Tanskan kruunua metsätalouden hankevaroista.

että väliaikaisen digitalisaatioministerineuvoston (MR-DIGITAL) vuoden 2019 budjetista varataan vähintään 800 000 Tanskan kruunua maiden kansallisten sähköisten tunnisteiden (e-ID) vastavuoroista hyväksymistä varten tehtävään työhön, jonka tavoitteena on, että Pohjola toimii sähköisten tunnisteiden osalta yhtenäisenä alueena.

että varataan 200 000 Tanskan kruunua ympäristö- ja ilmastoasiain ministerineuvoston varoista työhön, jonka tavoitteena on vähentää mikromuovipäästöjen joutumista meriympäristöön kiinnittäen erityisesti huomiota autonrenkaiisiin suurimpana päästölähteenä. Työ aloitetaan kartoittamalla kansalliset toimet.

että vuoden 2019 priorisointibudjetista varataan 4 000 000 Tanskan kruunua Ruotsin priorisointihankkeeseen, joka koskee maan rajat ylittävää etähoitoa ja sähköisiä reseptejä ja johon sisältyy lähihoidon digitalisointi.

Taustaa

Yhteistyöministerineuvoston puheenjohtaja, Ruotsin yhteistyöministeri Margot Wallström oli vieraana puheenjohtajiston kokouksessa 24. tammikuuta Tukholmassa. Yhteistyöministeri kertoi suunnitelmista pitää Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2019 budjettikehys vuoden 2018 tasolla sekä budjettiin suunnitelluista seu-

raavista painopistealueista:

- digitalisaatio
- liikkuvuus
- Pohjoismaiden kansainvälinen profilointi

Puheenjohtajisto esitteli omat priorisoidut budjettialueensa:

- sektorienvälistä yhteistyötä kansanterveyden ja koulutuksen alalla
- digitalisaatio
- energiayhteistyö
- strateginen selvitys yhteiskuntaturvallisuudesta
- strateginen selvitys kansallisesta rajaestetyöstä
- liikenne
- kulttuuriyhteistyö.

Pohjoismaiden ministerineuvoston pääsihteeri on esittänyt kesäkuun alussa ehdotuksen ministerineuvoston vuoden 2019 budjetiksi.

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto ja valiokunnat käsittelivät budjettiehdotusta kesäkuun lopussa.

Pohjoismaiden neuvoston puolueyhymät lähettivät elokuun lopulla puheenjohtajistolle muutosehdotuksia budjettiehdotukseen.

Puheenjohtajiston puolueyhymien budjettivastaavat kokoontuivat Nuukissa 12. syyskuuta päättämään, mitkä puolueyhymien muutosehdotuksista esitettäisiin puheenjohtajistolle Pohjoismaiden ministerineuvoston budjettia 2019 koskevaan mietintöön.

Puheenjohtajisto hyväksyi kokouksessaan 13. syyskuuta Nuukissa budjettivastaavien priorisoimat muutosehdotukset, jotka koskevat

- biopolttoaineita
- yhteispohjoismaista e-ID:tä
- mikromuoveja
- digitalisaatiota ja sairaanhoitoa.

Puheenjohtaja tapasi MR-SAMin puheenjohtajan Tukholmassa 8. lokakuuta, jolloin he pääsivät yhteisymmärrykseen budjettiehdotuksen priorisoinneista, jotka on kirjattu mietinnön että-lauseisiin.

Lausunnot

Ministerineuvoston budjettiehdotus on ollut lausuntokierroksella Pohjoismaiden neuvoston puolueyhymissä ja valiokunnissa. Puolueyhymien tekemien muutosehdo-

tusten perusteella budjettivastaavat priorisoivat ne ehdotukset, jotka otettiin mukaan ministerineuvoston kanssa käytyihin neuvotteluihin.

Puheenjohtajiston näkemykset

Biomassa

Puheenjohtajisto toteaa, että biomassa on merkittävä osa energiahuoltoa useissa Pohjoismaissa sekä lämmityksessä että liikenteen biopolttoaineena. Mielenpiteet kuitenkin jakautuvat siitä, vähentävätkö biomassa ja biopolttoaineet kasvihuonekaasupäästöjä. Biomassa sitoo kasvukaudella hiilidioksidia ilmakehästä, mutta biomassan palaessa hiilidioksidia vapautuu takaisin ilmakehään, minkä vuoksi näiden prosessien tasapaino on tärkeä ilmastotaseen kannalta. Periaatteessa tämä voitaisiin varmistaa kansainvälisillä ilmastosopimuksilla, mutta käytäntö on osoittanut, ettei se ole kovin helppoa.

Biomassa on maailmassa rajallinen resurssi, ja sen nykytasoinen hyödyntäminen on lähellä kestävyysrajaa. Pohjoismaat panostavat huomattavasti biomassan hyödyntämiseen, mutta lähestyvät asiaa eri tavoin. Tiedonpuutteen vuoksi on olemassa vaara, että tehdään vääriä, pitkäaikaisia seurauksia aiheuttavia päätöksiä, kun kyseessä ovat suuret investoinnit, joiden takaisinmaksuaika on pitkä. Sen vuoksi yksi Pohjoismaiden neuvoston johtopäätöksistä pyöreän pöydän ilmastoa ja liikennettä käsittelevässä konferenssissa tammikuussa 2018 oli, että tarvitaan perinpohjaista analyysia ja yhteispohjoismaista keskustelua, jotta asiasta saadaan yhteispohjoismainen kanta. Pohjoismaissa on myös tietoa kestävästä metsätaloudesta, jota voidaan käyttää esimerkkinä muissa runsaasti metsää kasvavissa maissa EU:ssa ja muualla maailmassa.

Puheenjohtajisto pitää asiaa poliittisesti hyvin ajankohtaisena. Tanskan ilmastoneuvosto julkaisi jonkin aikaa sitten raportin, jossa Tanskan suuri biomassan tuonti esitettiin ongelmallisena. Raportissa *Biomassens betydning for grønt omstilling* ilmastoneuvosto suosittelee muun muassa biomassalle laadittavia kriteerejä, jotka sen täytyy täyttää hiilidioksidimaksusta vapautuakseen. Pohjoismaiden neuvoston ilmasto- ja ympäristöministerieille lähettämässä kirjeessä vaaditaan yhteispohjoismaista panostusta sen selvittämiseksi, miten käytettävän biomassan ilmastokestävyys varmistetaan sekä lämmitys- että liikennesektorilla. Alkusysäyksenä voisi olla yhteinen konferenssi, jossa asia-argumentit tuodaan esiin.

Yhteispohjoismainen e-ID

Mitä tulee digitaaliseen kehitykseen ja Pohjoismaiden ja Baltian maiden tavoitteeseen olla 5G:n kärkimaita maailmassa, puheenjohtajisto katsoo, että Pohjoismaat voisivat yhdessä tarkastella kehitystä, jossa digitalisaation avulla muun muassa voitaisiin vastavuoroisesti hyväksyä toisten maiden e-ID pohjoismaiseksi e-ID:ksi.

mikromuoveja

Puheenjohtajisto katsoo, että ensimmäisessä vaiheessa on kyse valmistelutyöstä, jossa olemassa olevan tutkimuksen perusteella selvitetään autonrenkaista peräisin olevien mikromuovipäästöjen määrää Pohjoismaissa. Lisäksi olisi kartoitettava käytössä olevat toimenpiteet näiden päästöjen vähentämiseksi. Lopuksi olisi ryhdyttävä vuoropuheluun asianomaisten tutkimus- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa sen

selvittämiseksi, onko olemassa edellytykset pitkäkestoiselle pohjoismaiselle tai kansainväliselle yhteistyösuunnitelmalle, joka koskisi tutkimusta ja teknisiä ratkaisuja, joilla autonrenkaista peräisin olevia mikromuovipäästöjä voitaisiin vähentää.

Hankkeen tärkein perustelu on mikromuovien kertyminen ravintoketjuun. Autonrenkaiden arvioidaan olevan ylivoimaisesti suurin mereen ajautuvan mikromuovin päästölähde Pohjoismaissa (renkaiden elinkaaren aikana 1,5 kg), samalla kun tekstiilit ja maali sekä muut muovipäästöt (pelletit ja pakkaukset) vaikuttavat omalta osaltaan myös huomattavasti ongelmaan. Jalkapallokenttien keinonurmet, jotka aikaisemmin nähtiin myönteisenä esimerkkinä kierrätysmahdollisuudesta, muodostavat toisen huomattavan päästölähteen. Mahdollisia mikromuovipäästöjä vähentäviä toimia ovat muun muassa kiellot, mikromuoveja keräävät ja poistavat järjestelmät, tuotekehitys ja ongelman tietoisuuden tuominen sekä yleinen jätemäärien vähentäminen kiertotalousmallia soveltamalla. Pohjoismaat voivat vahvistaa yhteistyötä innovatiivisella tutkimuksella, yhdistämällä meneillään olevat kansalliset tutkimushankkeet ja aloitteet, koordinoimalla tulokset ja kokeilemalla mahdollisia ratkaisuja.

Digitalisaatio ja sairaanhoito

Mitä tulee digitaaliseen kehitykseen ja Pohjoismaiden ja Baltian maiden tavoitteeseen olla 5G:n kärkimaita maailmassa, puheenjohtajisto katsoo, että Pohjoismaat voisivat yhdessä tarkastella kehitystä, jossa digitalisaatio mahdollistaa siirtymisen sairaalassa annettavasta hoidosta niin kutsuttuun "lähihoitoon". Tämä voitaisiin toteuttaa yhteispohjoismaisella tutkimuksella mahdollisuuksista tehdä pitkälle vietyä yhteistyötä hyvinvointiteknologian ja e-terveyden alalla.

Oslossa 30. lokakuuta 2018

Bertel Haarder (V)
Britt Lundberg (ÅC)
Christian Juhl (EL)
Erkki Tuomioja (sd.)
Gunilla Carlsson (S)
Heidi Greni (Sp.)
Jessica Polfjärd (m)

Magnus Ek (C)
Martin Kolberg (A)
Michael Tetzschner (H)
Mikkel Dencker (DF)
Oddný G. Harðardóttir
Wille Rydman (kok.)